

**UNIVERSITAT
JAUME·I**

TREBALL FINAL DE GRAU EN MESTRE/A D'EDUCACIÓ INFANTIL

LA DOCÈNCIA COMPARTIDA EN UNA AULA MULTINIVELL

Nom de l'alumna: Benet Beltrán, Sara

Nom de la tutora de TFG: Moliner Garcia, Odet

Àrea de Coneixement: Educació Inclusiva

Curs acadèmic: 2021-2022

Agraïments

A Inés, que sense la seua col·laboració i ajuda no haguera sigut possible. A Odet, pel seu seguiment i interès. I, per descomptat, als meus pares, per la seua confiança i el seu suport.

Gràcies.

Resum

El present treball d'investigació-acció, sorgeix després de la realització d'entrevistes a docents d'Educació Infantil en actiu en una escola amb metodologia multinivell sobre els avantatges i els desavantatges d'aquesta. En la delimitació del problema es va esbrinar que un dels principals problemes era la dificultat per a personalitzar l'ensenyament. Per això, l'objectiu no és altre que incorporar la docència compartida en una aula multinivell. D'aquesta manera, es pretén atendre a l'alumnat de l'aula de forma més personalitzada i, així, aconseguir la finalització de les tasques. Aleshores, es va recollir informació sobre els diferents tipus de docència compartida per veure quin era més adient a cada moment de l'aula. A més, per tal d'aconseguir la coordinació entre les docents, s'ha elaborat un quadern de programació adaptat als diferents moments d'aula i a les metodologies de docència compartida escollides: en paral·lel, col·laborativa, per estacions i una docent dirigeix i l'altra observa. La investigació-acció de la pràctica de docència compartida ha permés introduir modificacions com a resultat de la reflexió contínua i la recerca de la millora. D'altra banda, per tal de conèixer si els objectius plantejats s'han complert, s'ha optat per una avaluació contínua amb ajuda d'un diari amb llista de control i un qüestionari realitzat per l'alumnat. També, per a l'avaluació final, s'ha elaborat un qüestionari d'escala de Likert per a ambdues docents participants i una entrevista a la docent en actiu. Amb totes les dades recollides, es pot dir que la intervenció ha complert amb els objectius malgrat l'existència d'algunes limitacions.

Paraules clau

Docència compartida, multinivell, Educació Infantil, atenció personalitzada, educació inclusiva.

Abstract

This research-action work arises after conducting interviews to active kindergarten teachers in a school with multi-level methodology about the advantages and disadvantages of that. When analysing the main pain points of the dilemma, it was revealed that one of the major problem was the difficulty in personalizing the teaching. That is why the aim is to incorporate shared teaching into a multi-level classroom. In this way, the intention is to attend students in a more personalized way and to complete the tasks. Then, the information was gathered about the different types of shared teaching to see what was most suitable for each moment of the class. In addition, in order to achieve coordination between teachers, a programming notebook has been drawn up adapted to the different class moments and the chosen shared teaching methodologies: in parallel, collaborative, for seasons and one teacher leads and the other observes. The action research of the practice of shared teaching has allowed to introduce modifications as a result of continuous reflection and the search of improvement. On the other hand, in order to know whether the objectives set have been achieved, it has been obtained by an ongoing assessment with the help of a diary with a checklist and a questionnaire carried out by the student. Also, for final evaluation, a Likert scale questionnaire has been prepared for both teachers' participants and an interview with the active teacher. With all the data collected, it can be said that the intervention has achieved the objectives despite some limitations.

Key words

Shared teaching, multi-level, kindergarten, personalized attention, inclusive education.

Índex

1. Introducció	5
2. Fonamentació teòrica	5
3. Delimitació del problema i formulació d'objectius	7
3.1. Breu aproximació contextual	7
3.2. Recollida de dades per a la delimitació del problema	8
3.3. Objectius del treball	8
4. Metodologia	9
4.1. Descripció de la intervenció/acció	9
4.1.1. Participants	9
4.1.2. Activitats/sessions	9
4.1.3. Temporalització	12
4.2. Recollida de dades per al seguiment de l'acció i la reflexió	14
4.2.1. Instruments i procediment durant la intervenció	14
4.2.2. Instruments aplicats després de la intervenció	16
5. Resultats	16
5.1. Resultats de l'objectiu 1. Crear un sistema de coordinació docent per aplicar en diferents moments d'aula.	17
5.2. Resultats de l'objectiu 2. Aconseguir que l'alumnat siga capaç de completar les activitats i participar en totes les propostes.	18
5.3. Resultats de l'objectiu 3. Fomentar l'atenció personalitzada.	18
6. Discussió de resultats i conclusions	19
7. Limitacions de la investigació i propostes de futur	21
8. Referències bibliogràfiques	21
9. Annexos	23

1. Introducció

L'atenció a la diversitat i la inclusió són dos temes que estan presents en l'actualitat, sobretot a nivell educatiu. Però, sense els recursos necessaris és difícil fer front a la gran diversitat que hi ha present a les aules, ja siga per gènere, nacionalitat, nivell evolutiu, trastorns del desenvolupament, etc.

Un Centre d'Educació Infantil i Primària (CEIP) del municipi d'Almassora, ha incorporat aquest any l'educació multinivell a les aules del segon cicle d'infantil per tal de fomentar la inclusió. Aleshores, la diversitat d'aula s'ha vist augmentada, ja que, a banda de la diversitat pròpia dels centres ordinaris, en aquest també trobem una gran diferenciació a nivell evolutiu entre l'alumnat de 3, 4 i 5 anys.

El present treball s'ha dut a terme en aquest centre educatiu on, a més, he realitzat el Pràcticum III, per tal de conèixer l'educació multinivell. Malgrat que s'implanta per fomentar la inclusió, el multinivell presenta també alguns inconvenients, com ara la falta d'atenció personalitzada.

Així doncs, aquest treball d'Investigació-Acció sorgeix per la necessitat d'atendre a la diversitat present en una aula multinivell anteriorment comentada. Per a fer-ho, s'ha optat per implantar diferents tipus de docència compartida (DC) en determinats moments d'aula i, veure així, si s'aconsegueix personalitzar l'aprenentatge.

A més, es caracteritza per tenir un caràcter cíclic, propi del procés d'Investigació-Acció, que busca la millora constant de la intervenció per tal d'optimitzar-la a través de la contínua reflexió, amb canvis, al llarg d'aquesta, per tal d'adaptar-se a la realitat.

2. Fonamentació teòrica

La diversitat està present a la nostra societat i, per tant, també a les escoles: alumnes amb altes capacitats, de diferents cultures, amb necessitats educatives especials, amb dificultats d'aprenentatge... Així doncs, els centres educatius han d'atendre a aquesta diversitat per l'adequat desenvolupament personal de l'alumnat i els i les mestres, amb la seua pràctica docent, poden aconseguir-ho. L'atenció a la diversitat, segons Maldonado i Javier (2018), consisteix a implantar un sistema educatiu on cada estudiant rep l'ajuda pedagògica necessària per al desenvolupament de les seues capacitats, habilitats, interessos i motivacions al llarg del procés d'aprenentatge.

Així mateix, per poder atendre a la diversitat hem de conèixer la inclusió que, tenint en compte la definició d'Amstrong (1999), és el reconeixement de què tots els xiquets i xiquetes puguem compartir un entorn educatiu comú on es valoren per igual, independentment de les seues diferències. Així, es podran realitzar pràctiques inclusives on el/la docent proporcionarà a cada alumne/a aquelles ferramentes que ell/ella necessita per al seu procés d'aprenentatge i, així, "reducir las barreras para el juego, el aprendizaje y la participación de todos los niños" (Booth et al. 2006, p.4).

Una de les metodologies inclusives és l'ensenyança multinivell, que es defineix com "una aproximació a la planificació que assumeix la individualització, la flexibilitat i la inclusió de tots els alumnes, sense distinció del seu nivell personal d'habilitats" (Collicott, 2000, p.87). Llavors, s'aconsegueix atendre a la diversitat d'una forma inclusiva, treballant dintre de l'aula i cuidant les necessitats individuals de cada xiquet/a.

D'altra banda, s'ha de tenir en compte la personalització de l'ensenyament per a tenir en compte la diversitat d'aula. Aquesta personalització, seguint les paraules de Pujolàs (2012), s'entén com l'adequació de l'ensenyança a les característiques personals de l'alumnat. Per això, tal com menciona l'autor, la personalització està molt vinculada amb l'ensenyança multinivell mencionada anteriorment.

D'altra banda, la docència compartida (DC) resulta una eina d'ajuda per a obtenir aquesta personalització de l'alumnat, ja que, com afirmen Duran i Miquel (2003):

Se ayuda a los alumnos a que puedan responder a las demandas reales de la clase en cualquier área, poniendo la ayuda a disposición de todo el alumnado, tanto para los que la necesitan constantemente como para aquellos que recurren a ella de forma ocasional. (p.76)

La DC consisteix a un treball de cooperació entre dos o més docents dintre d'una aula, considerant docent des d'un punt de vista més ampli, incloent-hi: mestre tutor, mestre especialista, educador, familiars o voluntaris (Huguet i Lázaro, 2018). És a dir, aquest mètode implica la presència de dues persones dintre de l'aula: la docent i un altre adult disposat a participar en el procés d'ensenyança-aprenentatge.

A més, dintre d'aquesta forma de treball docent existeixen diferents maneres d'aplicar-la. Així, la parella de mestres fa servir aquella que més s'adapte a cada moment d'aula. Altrament, ambdues persones s'han de coordinar conjuntament per planificar adequadament cada sessió i decidir quina de les tipologies escollir. Segons Duran, Oller et al. (2018) existeixen diferents modalitats de DC:

- Un docent imparteix la classe i l'altre observa. En aquest, l'observador/a és qui avalua tant a l'alumnat com al o a la docent mentre transcorre la sessió amb l'ajuda d'una plantilla d'avaluació prèviament elaborada pels dos.
- Un imparteix la classe mentre l'altre proporciona suport a l'alumnat que ho necessite. A més, és molt important prèviament pensar en les possibles intervencions que caldran fer analitzant qui sol necessitar més ajuda.
- Docència compartida en paral·lel, és a dir, ambdues persones tenen la mateixa funció. Per a aquesta, cal dividir el grup classe en dos subgrups, un per a cada adult.
- Docència compartida per estacions o grups rotatius, on es divideix el gran grup en altres més petits per estacions d'aprenentatge. Ambdues persones es reparteixen per les diferents estacions per proporcionar ajuda.

- Docència compartida en ensenyament alternatiu. Aquesta consisteix a dividir l'alumnat en dos grups: un majoritari i un altre reduït. En el segon participa l'alumnat que necessite més suport i un/a dels docents roman en aquest per proporcionar-lo. Cal mencionar que els xiquets i les xiquetes tenen lliure flexibilitat per entrar i sortir dels diferents grups.
- Docència compartida col·laborativa. Ambdues persones comparteixen totes les fases que comprenen les sessions: planificació, execució i avaluació. A més, aquesta modalitat fomenta l'intercanvi d'idees i debats entre ells/es dos.

La finalitat de la DC, per tant, no és altra que "fomentar prácticas educativas eficientes para todo el alumnado en el aula, así como también el aprendizaje profesional y el desarrollo de los docentes implicados en esta metodología" (Castillo i Ortí, 2021, p.57).

La DC, a més, proporciona avantatges tant per a l'alumnat com per als docents. Per a l'alumnat, suposa que l'ajuda docent estiga disponible per a tots i totes, suprimint les etiquetes d'aquells que necessiten més atenció. I, per als docents, ofereix l'oportunitat de compartir i elaborar materials o metodologies i l'avaluació i el seguiment de l'alumnat entre altres (Miquel et al. 2014).

Actualment, hi ha escoles on ja fan ús de la DC, com és el cas de l'escola 25 de Setembre de Rubí que ens expliquen Oller et al. (2018). La directora d'aquest centre afirma que:

Hemos observado que la escuela se vuelve más inclusiva, que el alumnado aprende más y mejor si comparte el aprendizaje con otro igual, y que los alumnos están más motivados porque las aportaciones de los dos maestros enriquecen más la actividad. (p. 48)

Però, d'altra banda, el canvi cap a la DC no és fàcil d'incorporar, requereix molt d'esforç (Oller et al., 2018).

3. Delimitació del problema i formulació d'objectius

3.1. Breu aproximació contextual

Aquest Treball de Final de Grau es desenvolupa en una aula multinivell amb un total de 23 alumnes d'entre 3 i 5 anys. És a dir, en aquesta aula hi ha alumnes de tot el segon cicle d'Educació Infantil. Per tant, es tracta d'un context molt divers, especialment a nivell evolutiu.

Pel que respecta a la metodologia d'aula, es caracteritza per la metodologia d'ambients i estacions d'aprenentatge (conegudes en el centre com propostes). A més, tracta de fomentar el lliure moviment i l'autonomia de l'alumnat. També, existeixen altres moments d'aula, com per exemple les vivències d'aula, on es fan activitats més específiques en gran grup, l'artatre on es treballa de primera mà l'art, i la rutina del matí en assemblea.

Així doncs, el present treball s'ha adaptat a aquestes característiques d'aula i d'alumnat per poder executar la intervenció d'aquest sense interrompre la rutina.

3.2. Recollida de dades per a la delimitació del problema

La delimitació del problema s'ha aconseguit mitjançant dos instruments de recollida de dades: l'entrevista i el registre anecdòtic.

L'entrevista es va dur a terme a un total de cinc docents d'Educació Infantil d'un centre amb metodologia multinivell i va consistir en onze preguntes de resposta oberta. La gran majoria es mostraren molt satisfetes amb la metodologia, però totes mencionaren dos principals problemes: l'elevat nombre de ràtio i la presència d'una sola docent en l'aula, ja que "com a docent implica molt desgast físic i psicològic perquè has d'estar preparada per a múltiples situacions" (D1) i "estar tot el dia en ells i poder arribar a totes les necessitats, estant en ells una persona soles, és molt complicat" (D2).

Així doncs, el 60% afirmaren que la solució a aquestes qüestions és "baixar la ràtio" (D3); i el 80% afirmaren que "per a millorar-lo, necessitaríem una codocència" (D1), perquè "si tinguérem una codocència es podria aplegar perfectament a tot l'alumnat" (D4).

Quant al registre anecdòtic, es va dur a terme una observació directa en quatre moments d'aula: rutina de matí (assemblea), ambients, vivències i propostes d'aula. D'aquesta manera, s'aconseguí anotar algunes dificultats en els diferents moments quant al funcionament de la sessió. Entre aquestes, cal destacar la falta de personalització de l'ensenyança durant les activitats, ja que la docent no pot atendre a tot l'alumnat al llarg de la sessió. A més, com a conseqüència, alguns i algunes alumnes no aconsegueixen fer totes les propostes d'aula o d'ambients en finalitzar la setmana, així com tampoc finalitzar amb el temps previst les activitats de vivències d'aula.

Per tant, després d'analitzar les dades obtingudes, el problema detectat és: la dificultat a l'hora de personalitzar l'ensenyament en una aula multinivell. Aleshores, com a resposta a aquest punt, es proposa introduir la docència compartida.

3.3. Objectius del treball

L'objectiu final d'aquest treball no és altre que incorporar la docència compartida en una aula multinivell per fomentar la inclusió.

De la mateixa manera, per poder assolir-lo cal tenir en compte altres més específics:

- Crear un sistema de coordinació docent per aplicar en diferents moments d'aula.
- Aconseguir que l'alumnat siga capaç de completar les activitats i participar en totes les propostes.
- Fomentar l'atenció personalitzada.

4. Metodologia

La metodologia emprada per a l'elaboració d'aquest treball és pròpia del procés d'Investigació-Acció (I-A).

El procés d'I-A es caracteritza per ser cíclic, és a dir, té la intenció de buscar la millora contínua mitjançant una reflexió objectiva del procés. A més, el seu focus d'atenció és intern, ja que l'investigador o la investigadora i el seu context són el focus principal de la investigació i, per això, reben el nom d'investigadors-professors (Marqués i Ferrández-Berrueco, 2012).

D'altra banda, aquest procés cíclic pot desembocar en un únic cicle o en diversos. Però, segons Latorre (2007): "la mayoría de las veces consume varios; todo dependerá del problema y del tiempo que se disponga para realizar el proyecto" (p. 5).

Així mateix, cadascun dels cicles es caracteritza pel seguiment d'aquestes fases que Latorre (2007) menciona:

1. Inici d'una situació o problema pràctic.
2. Anàlisi i revisió del problema per tal de millorar-lo.
3. Creació d'un pla o intervenció.
4. Observació, reflexió, anàlisi i avaluació de la intervenció. En aquest punt, es valora l'inici d'un nou cicle.

Tot seguint aquest procés, a continuació s'exposa amb detall el pla d'acció del procés d'I-A.

4.1. Descripció de la intervenció/acció

4.1.1. Participants

Pel que respecta als i les participants, aquest treball va dirigit a 23 alumnes d'una aula multinivell d'Educació Infantil: 4 xiques i 1 xic amb 5 anys, 5 xiques i 4 xics de 4 anys, i 5 xiques i 4 xics de 3 anys; i a la seua docent. A més, jo he participat junt amb la docent de forma activa, ocupant la figura de professora-investigadora, per tal de poder aplicar la codocència.

4.1.2. Activitats/sessions

La intervenció consisteix en l'elaboració d'un quadern de programació per a les docents que participen activament en la docència compartida. De la mateixa manera, es van acordar dues sessions setmanals per tal de programar la pròxima setmana completant les diferents plantilles del quadern.

Aquest quadern està dividit en dues setmanes, ja que aquest és el període durant el qual s'aplica aquesta metodologia. Dintre de cada setmana, es troben els moments d'aula on es vol incorporar la docència compartida: assemblea (rutina de matí), vivències d'aula, artheadre, ambients i propostes

d'aula. A més, cada moment d'aula té assignat una tipologia de DC, tal com s'ha considerat més adequat.

Així doncs, el quadern comprén plantilles de programació que permet, a la parella de docents, coordinar-se per a les diferents sessions i avaluar a l'alumnat, tot seguint la tipologia de docència compartida i adaptant-se al moment d'aula.

Per iniciar cada setmana, el quadern inclou un resum setmanal amb l'horari d'aula i la programació d'aquelles activitats on no s'aplica la docència compartida, com ara: triem un conte o taller de famílies. També disposa d'un apartat d'anotacions en cas que fora necessari indicar alguna informació important de la setmana (veure annex I).

A l'inici de cada plantilla, per tal de facilitar el registre i la programació, cal indicar la data corresponent a la sessió. En cas de propostes d'aula i ambients, la data correspon a una setmana (per exemple: del 9 al 13 de maig), atés que canvien setmanalment. Així mateix, en cadascuna es pot trobar indicat el tipus de docència que s'aplica durant la sessió.

D'altra banda, al peu de pàgina es troba una llegenda amb les 8 intel·ligències múltiples de Gardner: musical, cinètica i espacial, logicomatemàtica, lingüística, espacial, naturalista, interpersonal i intrapersonal (Armstrong, 2000/2006); on s'assigna un color a cadascuna. Aleshores, a l'hora de programar les diferents activitats (propostes d'aula, arteatre i vivències d'aula), s'indica quines intel·ligències es treballen en cadascuna mitjançant el sistema de colors. Per a fer-ho, cal dibuixar un punt del color corresponent al costat de cada activitat. D'aquesta manera, s'aconsegueix conèixer quines es treballen al llarg de la setmana d'una forma més visual i, així, treballar-les totes o la gran majoria.

Així mateix, el quadern està distribuït de la següent manera, en funció del moment i del tipus de docència compartida d'acord amb la proposta de Duran et al. (2018):

Assemblea: una docent dirigeix i l'altra avalua

Per al moment d'assemblea, on es realitzen les rutines del matí, s'ha utilitzat la tipologia corresponent a una docent dirigeix i l'altra avalua. Com es pot observar a l'annex II, a la plantilla de programació es diferencien dos rols de docent propis d'aquest tipus de docència: l'actiu, que correspon a qui dirigeix l'assemblea, i l'observador, per a l'avaluadora. Així doncs, abans de fer la sessió, les docents decideixen quin rol emprendreà cadascuna.

Al següent apartat, anomenat desenvolupament, s'anota tot allò que consideren necessari treballar durant l'assemblea, aquells continguts als quals volen posar èmfasi. La part d'observacions sols l'ompli la docent observadora al llarg de la sessió. Aquestes observacions es divideixen segons vagin dirigides cap a l'alumnat (quant a participació, vocabulari, expressió oral, escolta activa, respectar els torns, coneixement dels conceptes treballats...) o cap a la docent amb el rol actiu (errades percebudes, aspectes positius i negatius de l'explicació feta...). Per últim, ambdues

docents han d'omplir les propostes de millora de forma individual en finalitzar la sessió per a, posteriorment, fer la posada en comú.

Tot i que la idea inicial va ser aquesta, es van portar a cap alguns canvis durant la intervenció, ja que amb la reflexió contínua pròpia del procés d'I-A es va arribar a aquesta decisió. Aleshores, en lloc d'utilitzar una plantilla per sessió, es va decidir fer una setmanal. De la mateixa manera, per a la segona setmana es va aplicar la docència compartida col·laborativa perquè ambdues docents pogueren participar activament en l'assemblea i atendre a les necessitats de tot l'alumnat. Per això, en aquest cas, l'apartat d'observacions es feia posterior a la sessió. Cal indicar que les plantilles de programació no es van canviar, però si van sofrir modificacions manuals per part de les docents.

Arteatre i vivències d'aula: docència compartida en paral·lel

Durant les sessions vivències d'aula i d'arteatre, s'ha emprat la docència compartida en paral·lel. En aquestes plantilles (annexos III i IV respectivament), abans de dur a terme la sessió, cal programar l'activitat a realitzar, especificant el nom i els continguts i objectius específics d'aquesta. A més, com s'aplica en una aula multinivell, els objectius es divideixen en tres nivells, sent el nivell 1 el de baixa dificultat i 3 el de major complexitat.

També, cal desenvolupar l'activitat breument, pas a pas, indicar els recursos necessaris i aquells aspectes a destacar, on s'exposa tot allò que les docents consideren rellevants per a la tasca i que s'han de treballar de manera indispensable (vocabulari específic, ús d'un material concret, la forma d'executar un pas...). D'aquesta manera, ambdues docents són conscients dels passos a seguir i de tot allò que es pretén treballar per a no haver-hi controvèrsies al llarg de la sessió, ja que treballen paral·lelament, i no col·laborativament.

Seguint amb la tipologia de la docència en paral·lel, cal especificar la distribució de l'alumnat en dos subgrups i a quin atindrà cada docent. En l'apartat de possibles inconvenients, les docents posen en comú els problemes que es poden dur a terme durant l'activitat i les possibles solucions que es poden aplicar. Per acabar, les observacions i propostes de millora es redacten de forma individual en finalitzar la sessió i, així, compartir-les posteriorment.

Ambients i estacions d'aprenentatge: docència compartida per estacions

Quant als ambients i propostes d'aula (estacions d'aprenentatge), s'ha optat per la docència compartida per estacions (veure annexos V i VI respectivament). Malgrat que comparteixen la tipologia, la plantilla de programació varia per tal d'adaptar-se a la sessió. Ambdues comparteixen l'apartat de distribució docent, on s'assignen cada dia diverses propostes per a cadascuna.

De la mateixa manera, les observacions es realitzen individualment per a cada alumne/a, on s'anota en quina proposta ha participat i aspectes rellevants de comportament i del mateix aprenentatge. Aquest apartat, cal completar-lo al llarg de la sessió amb breus anotacions. Pel que respecta a les propostes de millora, igualment que en la resta de sessions, s'omplien en acabar les activitats i,

posteriorment, es fa la posada en comú. Cal mencionar que aquesta plantilla sols es reompli una vegada a la setmana, ja que les activitats canvien setmanalment.

Tanmateix, en propostes d'aula les docents programen cadascuna de les propostes (5 en total), on especifiquen els objectius (diferenciats pels 3 nivells d'aprenentatge), els continguts, la descripció i els recursos necessaris. En canvi, els ambients són de caràcter rotatiu i cadascun és creat per una docent diferent, per això sols s'anoten les diferents propostes que trobem en l'ambient acompanyat d'una breu explicació.

D'altra banda, es va canviar la metodologia de docència compartida dels ambients per a la segona setmana. En aquesta, s'optà per la docència on una dirigeix (rol actiu) i l'altra observa. Així, la persona observadora pot fixar-se en cada alumne/a de forma més detallada i calmada. A més, com les activitats dels ambients són de caràcter, majoritàriament, autònom, no és necessari que les dues docents tinguin un rol actiu. Aquest fet no significa que la persona observadora no pugui intervenir quan siga necessari.

Una volta dissenyades totes les plantilles, el quadern s'organitzà i enquadernà per tal de facilitar el seu ús. Cada docent disposava del seu propi quadern on anava recollint les decisions preses en els moments de planificació i coordinació.

4.1.3. Temporalització

La intervenció d'aquest treball té una durada de dues setmanes, és a dir, un total de deu dies, que corresponen a 32 sessions, tenint en compte que sols s'aplica en quatre moments d'aula, a les quals es sumen les quatre sessions de programació.

Per a la seua aplicació, la intervenció respecta l'horari d'aula establert i, per això, els tipus de docència compartida durant la primera setmana es distribueixen de la següent manera: 5 sessions amb la tipologia d'una docent dirigeix i l'altra observa per a l'assemblea, 8 amb docència compartida per estacions (5 d'ambients i 3 de propostes) i 3 amb docència compartida en paral·lel (2 de vivències i 1 d'arteatre). Així doncs, la intervenció setmanal s'ha organitzat tal com es mostra en la Taula 1.

D'altra banda, després dels canvis en les metodologies de docència compartida, la distribució de la segona setmana també es va veure afectada. En aquesta, s'empraren 5 sessions de docència compartida col·laborativa per a l'assemblea, 5 d'una docent dirigeix i l'altra avalua per als ambients, 3 amb docència compartida per estacions per a les estacions d'aprenentatge i 3 amb docència compartida en paral·lel (2 de vivències i 1 d'arteatre). Aquesta altra distribució es mostra en la Taula 2.

A més, durant aquestes dues setmanes, s'han assignat dues sessions setmanals de coordinació per a programar que, com es mostra en la Taula 1 i en la Taula 2, corresponen a dilluns i dimarts en les sessions on les docents estan disponibles.

Taula 1

Organització setmana 1

	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
9:00-9:30	Una docent dirigeix i l'altra avalua (assemblea)	Una docent dirigeix i l'altra avalua (assemblea)	Una docent dirigeix i l'altra avalua (assemblea)	Una docent dirigeix i l'altra avalua (assemblea)	Una docent dirigeix i l'altra avalua (assemblea)
9:30-10:30	Docència compartida per estacions (ambients)	Docència compartida per estacions (ambients)	Docència compartida per estacions (ambients)	Docència compartida per estacions (ambients)	Docència compartida per estacions (ambients)
11:45-12:30	Docència compartida en paral·lel (vivències)	Coordinació	Docència compartida en paral·lel (vivències)	Docència compartida en paral·lel (vivències)	
15:00-16:30	Coordinació	Docència compartida per estacions (propostes)	Docència compartida per estacions (propostes)	Docència compartida per estacions (propostes)	

Taula 2

Organització setmana 2

	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
9:00-9:30	Docència compartida col·laborativa (assemblea)	Docència compartida col·laborativa (assemblea)	Docència compartida col·laborativa (assemblea)	Docència compartida col·laborativa (assemblea)	Docència compartida col·laborativa (assemblea)
9:30-10:30	Una docent dirigeix i l'altra avalua (ambients)	Una docent dirigeix i l'altra avalua (ambients)	Una docent dirigeix i l'altra avalua (ambients)	Una docent dirigeix i l'altra avalua (ambients)	Una docent dirigeix i l'altra avalua (ambients)
11:45-12:30	Docència compartida en paral·lel (vivències)	Coordinació	Docència compartida en paral·lel (vivències)	Docència compartida en paral·lel (vivències)	
15:00-16:30	Coordinació	Docència compartida per estacions (propostes)	Docència compartida per estacions (propostes)	Docència compartida per estacions (propostes)	

4.2. Recollida de dades per al seguiment de l'acció i la reflexió

Per a comprovar si els objectius plantejats en aquest projecte han sigut assolits, s'ha realitzat un procés de triangulació, que s'entén com la combinació de diferents fonts de dades, investigadors, teories o mètodes en l'estudi d'un fenomen (Forni i De Grande, 2020). D'aquesta manera, els resultats obtinguts s'han pogut contrastar i comprovar la seua veracitat.

Per aquest motiu, s'ha optat per diferents instruments d'avaluació, com ara el qüestionari i l'entrevista, i han sigut contestats tant per les docents com per l'alumnat.

La recollida de dades d'aquest treball, a més, s'ha dut a terme tant durant la intervenció com en finalitzar-la.

4.2.1. Instruments i procediment durant la intervenció

Durant la intervenció s'han fet servir dos instruments per a la recollida de dades: un qüestionari a l'alumnat i un diari amb llista de control per a la professora-investigadora.

En primer lloc, després d'algunes sessions on s'ha aplicat la docència compartida, els i les alumnes participants han contestat un qüestionari adaptat al seu nivell. En aquest, es pretenen analitzar l'atenció personalitzada rebuda al llarg de la sessió.

Com es pot observar en l'annex VII, es tracta d'un document amb els noms de cada xiquet/a acompanyat d'un cercle buit. Aquests, eren omplerts amb una cara somrient (en cas afirmatiu) o una "x" (en cas negatiu) a la pregunta: "La docent 1 o la docent 2 t'hem pogut ajudar quan ho has necessitat?". L'alumnat responia de forma individual en finalitzar la sessió.

Cal mencionar que, aquest document, s'ha imprés i ha estat plastificat. A més, s'ompli amb un retolador esborrable per tal de poder reutilitzar-la en la següent sessió que es vulga valorar. Cada vegada s'indicava, a la part superior, el moment d'aula i la data. Aleshores, per a emmagatzemar la informació, s'han realitzat fotografies de les respostes de l'alumnat.

Així mateix, l'avaluació per part de l'alumnat s'ha portat a cap un cop per tipus de DC, tal com es mostra en la Taula 3, per a no resultar repetitiva. A més, es va decidir que s'avaluarien les últimes sessions de l'última setmana, perquè, així, els xiquets i xiquetes ja han gaudit de totes les propostes oferides en els ambients i en el moment de propostes. Tanmateix, l'alumnat no ha avaluat el moment d'assemblea, ja que en aquest moment la importància recau en el paper de les docents i la seua coordinació, així com en l'avaluació de l'alumnat. Per tant, aquest moment s'ha avaluat amb l'altre instrument. Aleshores, l'alumnat ha pogut avaluar tres tipus de docència compartida: en paral·lel, per estacions i una dirigeix i l'altra observa.

Taula 3

Sessions que avalua l'alumnat

	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres
9:00-9:30					
9:30-10:30					Una dirigeix i l'altra observa
11:45-12:30			En paral·lel		
15:00-16:30				Per estacions	

En segon lloc, s'ha fet ús de la tècnica d'observació participant per a l'elaboració d'un diari. S'ha emprat una graella per setmana i moment d'aula, però s'omplia al llarg de la setmana. Així, s'han enregistrat anotacions, tant reflexives com descriptives, dels fets que han resultat al llarg de les sessions i durant el moment de programar. A més, s'ha complementat amb una llista de control per a aquells ítems més rellevants a observar (veure Taula 4). L'objecte d'aquest instrument no és altre que avaluar la coordinació entre les docents i el resultat d'aquesta en cadascuna de les sessions (moment d'assemblea inclòs).

Taula 4

Diari i llista de control per a la recollida de dades durant la intervenció

DATA	MOMENT D'AULA			
ANOTACIONS				
LLISTAT DE CONTROL				
ÍTEMS			REGISTRE	
			SÍ	NO
La programació s'ha realitzat en comú entre les dues docents.				
L'horari acordat per a coordinar-se s'ha complit.				
El temps assignat per a la programació setmanal ha sigut suficient per a elaborar-la.				
Les graelles de programació s'han completat abans de la/les sessió/sessions (excepte l'apartat d'observacions i propostes de millora).				
Ambdues docents han seguit la programació acordada.				
Les docents han ocupat el rol acordat.				
L'alumnat ha rebut l'ajuda necessària per a l'execució de l'activitat.				
Les docents s'han compartit les observacions després de la/les sessió/sessions.				

4.2.2. Instruments aplicats després de la intervenció

Després de la intervenció, s'han fet servir altres dos instruments d'avaluació per a conèixer l'assoliment dels objectius.

Per una banda, a tall d'autoavaluació, a l'inici del procés es va elaborar un qüestionari d'escala de Likert de freqüència (sent 1 mai i 5 sempre) amb un total de 10 ítems per a respondre'l al finalitzar la intervenció, tal com es mostra en la Taula 5. Aquest qüestionari consisteix a una adaptació de *The Coteaching Rating Scale* elaborada per Gately i Gately (2001). A més, ambdues docents el van contestar per a, d'aquesta manera, aconseguir diferents punts de vista.

Taula 5

Qüestionari per a l'avaluació dels resultats

	1: mai	2: quasi mai	3: algunes vegades	4: quasi sempre	5: sempre
ítems	1	2	3	4	5
La planificació de les sessions eren responsabilitat d'ambdues docents.					
La comunicació ha sigut oberta i honesta.					
L'alumnat accepta ambdues docents com a iguals.					
Ambdues docents coincidim amb els objectius a treballar durant les sessions.					
Les normes i rutines són desenvolupades en la classe de forma conjunta per les dues docents.					
Els objectius d'aprenentatge s'han modificat per als diferents nivells evolutius.					
Em sent segura dels coneixements que té la meua companya respecte als continguts treballats.					
Hi ha temps assignat (o es troba moment) per a planificar conjuntament.					
Els aspectes de comportament en l'aula són responsabilitat compartida d'ambdues docents.					
Em sent còmoda movent-me lliurement per l'aula amb l'altra docent.					

D'altra banda, s'ha realitzat una entrevista, fent ús de la gravadora per enregistrar les respostes, a la docent en actiu participant al llarg del procés d'investigació en la metodologia de docència compartida. Aquesta entrevista comprén 7 preguntes de resposta oberta i se centren a conèixer l'opinió docent respecte a l'experiència viscuda (veure annex VIII).

Gràcies a tots aquests instruments mencionats anteriorment, s'han pogut extraure els resultats que indiquen si els objectius plantejats s'han assolit.

5. Resultats

Per tal de conèixer els resultats, s'han analitzat amb deteniment les respostes als diferents instruments d'avaluació. A continuació, es mostren els resultats obtinguts per cada un dels objectius.

5.1. Resultats de l'objectiu 1. Crear un sistema de coordinació docent per aplicar en diferents moments d'aula.

Es pot afirmar que s'ha aconseguit crear un sistema de coordinació docent per aplicar en diferents moments d'aula. Ambdues docents, el 100% dels casos, coincidim, tal com s'ha reflectit en el qüestionari d'avaluació dels resultats (veure Taula 6), en què la comunicació ha sigut oberta i honesta (variable 2) sempre, així com la planificació de les sessions eren responsabilitat d'ambdues (variable 1) sempre.

De la mateixa manera, la Taula 6 ens mostra com el 100% dels casos afirmen que sempre s'han modificat els objectius d'aprenentatge per als diferents nivells evolutius (variable 3). Aleshores, es pot afirmar que aquest sistema de coordinació també ajuda a adaptar els objectius per tal de respectar la metodologia multinivell present en l'aula.

Al seu torn, la incorporació de les intel·ligències múltiples de Gardner a la DC, junt amb la bona comunicació comentada anteriorment, ha permès que es treballen quasi totes en la programació d'aula.

Per contra, seguint amb la Taula 6, el temps establert per a la programació, la docent 1 ha assenyalat que quasi sempre hi ha temps assignat (o es troba moment) per a planificar conjuntament (variable 4), mentre que la docent 2 indica que algunes vegades. Per tant, tot i que s'ha aconseguit crear aquest sistema de coordinació, de vegades resulta complicat complir amb l'horari per a programar abans de les sessions.

Taula 6

Freqüència de les variable 1, 2, 3 i 4 recollida en el qüestionari d'avaluació dels resultats

CASOS		VARIABLE 1		VARIABLE 2		VARIABLE 3		VARIABLE 4	
D1	1	5		5		5		4	
D2	2	5		5		5		3	
TOTAL CASOS	2								
FREQUÈNCIA		N. DOCENTS	PERCENTATGE	N. DOCENTS	PERCENTATGE	N. DOCENTS	PERCENTATGE	N. DOCENTS	PERCENTATGE
MAI	1	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
QUASI MAI	2	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
ALGUNES VEGADES	3	0	0%	0	0%	0	0%	1	50%
QUASI SEMPRE	4	0	0%	0	0%	0	0%	1	50%
SEMPRE	5	2	100%	2	100%	2	100%	0	0%

A més, amb ajuda del seguiment realitzat a través del diari, es coneix que "hem comentat les observacions al final del dia" o "en finalitzar la jornada". Per tant, les observacions no s'han compartit en finalitzar cada sessió, sinó que s'ha fet en determinats moments on ambdues hem pogut conversar tranquil·lament.

De la mateixa manera, en el 100% de les sessions ambdues docents han seguit la programació acordada. Aquest fet indica que la coordinació ha estat correcta i adient al moment d'aula.

5.2. Resultats de l'objectiu 2. Aconseguir que l'alumnat siga capaç de completar les activitats i participar en totes les propostes.

El qüestionari d'avaluació de resultats complementat per ambdues docents, com s'ha explicat anteriorment, ha indicat que el 100% de les respostes a l'ítem "els objectius d'aprenentatge s'han modificat per als diferents nivells evolutius" han sigut "sempre". Gràcies a aquestes modificacions d'adaptació, tot l'alumnat ha pogut participar i completar les activitats.

A més, com explica la docent en l'entrevista, amb ajuda de les plantilles "pots observar a quins xiquets observes més, a quins altres necessiten, llavors, un acompanyament perquè es queden, com si diguérem, més a un segon pla, perquè les seues necessitats, potser, no són tan cridaneres a primera vista". Aleshores, pots fixar-te, detalladament, quins xiquets i xiquetes han passat per cada proposta i quins han finalitzat la tasca. Així, en cas negatiu, fomentar la participació i motivar-los per a poder acabar-la.

De la mateixa manera, en el diari es poden trobar anotacions com "la distribució en dos és correcta perquè tots han pogut participar i fer la seua aportació" durant la docència compartida en paral·lel o "he pogut convèncer a xiquets i xiquetes perquè no es donaren per vençuts abans de finalitzar la proposta" en DC per estacions.

Amb aquests resultats, es pot confirmar que la docència compartida ajuda al fet que l'alumnat pugui finalitzar la seua tasca i participe en totes les propostes.

5.3. Resultats de l'objectiu 3. Fomentar l'atenció personalitzada.

Per conèixer els resultats de l'atenció personalitzada, s'han tingut en compte les opinions de l'alumnat com a participants de la intervenció que han sigut. Aleshores, amb ajuda del qüestionari realitzat després d'una sessió en tres dels tipus de docència compartida, s'han obtingut els resultats indicats en la Taula 7 corresponents a l'ajuda rebuda segons els i les alumnes.

Quant a la docència compartida en paral·lel, el 96% de l'alumnat afirma que ha rebut ajuda per part de les docents durant la sessió i el 4% ho nega. Al seu torn, per a la DC per estacions i una dirigeix i l'altra avalua, el 87% han contestat de forma afirmativa i el 13% de forma negativa. Aleshores, segons l'alumnat, amb aquests tipus de docència han rebut ajuda i, per tant, l'atenció ha estat més personalitzada.

Taula 7

Nombre d'alumnes que han rebut ajuda en els diferents tipus de DC

CASOS		VARIABLE 1	VARIABLE 2	VARIABLE 3			
		En paral·lel	Per estacions	Una dirigeix, l'altra observa			
A1	1	1	1	1			
A2	2	1	1	1			
A3	3	1	2	1			
A4	4	1	2	1			
A5	5	1	1	1			
A6	6	1	1	2			
A7	7	1	1	1			
A8	8	1	1	1			
A9	9	1	1	1			
A10	10	1	1	1			
A11	11	1	1	1			
A12	12	1	1	1			
A13	13	1	1	1			
A14	14	1	1	1			
A15	15	2	1	2			
A16	16	1	1	1			
A17	17	1	2	2			
A18	18	1	1	1			
A19	19	1	1	1			
A20	20	1	1	1			
A21	21	1	1	1			
A22	22	1	1	1			
A23	23	1	1	1			
TOTAL CASOS	23						
Quants alumnes han rebut ajuda?		N. ALUMNES	PERCENTATGE	N. ALUMNES	PERCENTATGE	N. ALUMNES	PERCENTATGE
SÍ	1	22	96%	20	87%	20	87%
NO	2	1	4%	3	13%	3	13%

D'altra banda, durant l'entrevista a la docent, respecte a la pregunta "Creus que amb la docència compartida l'atenció personalitzada s'ha vist augmentada? Per què?", la docent afirma que:

Molt, sobretot en la docència en paral·lel i la docència per estacions d'aprenentatge. Perquè hem pogut diversificar els espais i baixar la ràtio. I, com he dit abans, així podem fer una observació i una documentació més exhaustiva de cada alumnat.

Al seu torn, amb el diari completat al llarg de la intervenció, s'han agafat anotacions com ara "la distribució ens ajuda a fixar l'atenció cap als xiquets de cada proposta" en la DC per estacions.

Aleshores, es pot dir que tant les dues docents com l'alumnat estem d'acord en el fet que la docència compartida fomenta l'atenció personalitzada.

6. Discussió de resultats i conclusions

Els resultats d'aquest projecte ens mostren tant aspectes positius com negatius de la docència compartida.

Per una banda, aquests, ens indiquen que, gràcies a la DC, les docents s'han pogut fixar, fins i tot, amb l'alumnat que, de voltes, passa desapercebut perquè no requereixen tanta ajuda. Per això,

aquesta metodologia ens permet ajudar, com assenyalen Duran i Miquel (2003), tant als que ho necessiten constantment, com als que ho fan de forma ocasional.

A més, amb una bona comunicació i confiança entre les docents, s'aconsegueix coordinar-se i compartir idees que milloren la pràctica docent. Per tant, s'acompleix la finalitat de la docència compartida, definida per Castillo i Ortí (2021), de crear una pràctica educativa que siga eficient per a tots els i les alumnes dintre de l'aula, que fomenti el continu desenvolupament dels i de les docents participants, així com l'aprenentatge professional. Amb ajuda del quadern de programació, aquesta finalitat s'ha complert durant la intervenció.

Des del punt de vista docent, a l'hora d'avaluar a l'alumnat resulta més senzill pel fet de ser dos docents, ja que ens ha permès observar amb més deteniment a cada alumne/a i fer un seguiment i acompanyament més relaxat.

També, tal com han expressat els i les alumnes, se senten més acompanyats durant les diferents tasques, la qual cosa els motiva a finalitzar l'activitat i participar en les diferents propostes.

La docència compartida, al seu torn, seguint amb la definició del multinivell de Collicott (2000), ha contribuït en la planificació de propostes multinivell per tal d'incloure a tot l'alumnat, programant de forma flexible i tenint en compte cada un dels tres nivells evolutius presents a l'aula.

A més, malgrat que el sistema de colors no ha resultat pràctic, la numeració de les intel·ligències múltiples de Gardner, explicades per Armstrong (200/2006), ha complert amb la seua funció i ha permès tenir en compte aquelles que es treballen (o no) a l'hora de programar i, d'aquesta manera, poder treballar-les totes (o quasi totes).

D'altra banda, un dels inconvenients de la docència compartida, és la dificultat a l'hora de programar. Així com mencionen Oller et al. (2018), l'aplicació de la docència compartida requereix molt d'esforç. Aquest fet dificulta l'aplicació de la metodologia a l'aula, però amb una adequada formació i coordinació docent, els avantatges floreixen.

Pel que respecta a les diferents tipologies de DC, s'ha comprovat que cadascuna és més adient a cada moment d'aula. Tanmateix, tal com va expressar la docent en actiu al llarg de l'entrevista, pot ser que s'haja d'ajustar més al tipus de docent, ja que, segons els seus interessos o les necessitats, és més adient un tipus o un altre.

S'ha pogut demostrar que, a més, la docència en paral·lel i la docència per estacions d'aprenentatge permeten diversificar els espais i baixar la ràtio. D'aquesta manera, es garanteix que tot l'alumnat pugui rebre ajuda i s'eliminen les etiquetes d'aquells o aquelles que la necessiten (Miquel et al. 2014).

La metodologia d'Investigació-Acció, caracteritzada pel seu caràcter cíclic a través de la reflexió (Latorre, 2007), ha permès realitzar canvis quant al tipus de docència compartida per tal d'adaptar-

se de forma més adient a la realitat d'aula. Per això, en lloc de la docència compartida d'una dirigeix i l'altra avalua per a l'assemblea, i la DC per estacions per als ambients, tal com es va decidir en un primer moment, s'ha optat, respectivament, per la docència compartida col·laborativa i la d'una dirigeix i l'altra avalua.

De la mateixa manera, seguint amb l'avantatge d'un treball d'Investigació-Acció de reflexionar i realitzar canvis al llarg de la intervenció, s'ha considerat fer ús d'una sola plantilla setmanal per a l'assemblea i ampliar l'apartat d'observacions. Aquest canvi es deu al fet que no és necessari programar l'assemblea diàriament, sinó elaborar un llistat setmanal dels aspectes que es vulguen treballar. Així, s'aconseguirà també eliminar l'excés de plantilles.

Amb tots aquests aspectes, es pot concloure que la docència compartida és un gran avantatge per a una aula, sobretot amb metodologia multinivell, malgrat les seues limitacions, perquè ens permet atendre a la diversitat d'aula proporcionant una educació més personalitzada. Tal com la docent em va comunicar, la docència compartida "cal que siga el futur".

7. Limitacions de la investigació i propostes de futur

Al llarg d'aquesta intervenció, s'han presentat algunes limitacions que han afectat el procediment.

En primer lloc, malgrat l'establiment de dues sessions de coordinació, la feina docent ha impossibilitat el compliment d'aquest horari, ja que no tot el centre segueix aquesta metodologia i continua amb la seua programació ordinària. Per tant, la falta de temps per coordinar-se ha suposat una gran limitació de la investigació. Tanmateix, s'ha pogut programar amb antelació les sessions de codocència fent ús d'hores fora de la jornada escolar o en moments de descans. Per poder complir les sessions de coordinació, caldria que tot el cicle d'Educació Infantil emprara la docència compartida. Així, cada parella de docents es podria reunir un dia a la setmana i, també, es podria ocupar un dia setmanal per a la reunió del cicle i mantenir la comunicació entre totes les docents.

A més, enregistrar l'avaluació per part de l'alumnat ha resultat una tasca complexa a causa de l'edat d'aquests, ja que no s'assegura que hagen comprés la qüestió ni si han contestat honestament. No obstant això, s'ha considerat oportú comptar amb l'opinió de l'alumnat, pel fet que han sigut participants de la intervenció.

8. Referències bibliogràfiques

Armstrong, T. (2006). *Multiple Intelligences in the Classroom (2nd Edition)* (R. Diéguez, Trans.). PAIDÓS Educadores. (Treball original publicat en 2000)

Booth, T., Ainscow, M. i Kingston, D. (2006). *Index para la Inclusión Desarrollo del juego, el aprendizaje y la participación en Educación Infantil*. CSIE.

- Castillo, O. i Ortí, A. (2021). Docencia compartida: una metodología para la inclusión. *Revista para la Educación Inclusiva*, 1 (1), 55-66.
- Collicott, J. (2000). Posar en pràctica l'ensenyament multinivell: estratègies per als mestres. *Suports*, 4 (1), 87-100.
- Duran, D. i Miquel, E. (2003). Cooperar para enseñar y aprender. *Cuadernos de Pedagogía*, (331), 73-76.
- Duran, D., Oller, M., i Huguet, T. (Coords.) (2018). *Docència compartida: Aprentatge docent entre iguals per a l'atenció a la diversitat* [Video]. Bellaterra: GRAI (UAB) - ARMIF. <https://bit.ly/3sBpeJ5>
- Elizondo, C. (2017). Educación inclusiva. Un paradigma Transformador. *Pedagogías de la inclusión. Fórum Aragón*, (22), 28-31.
- Forni, P. i De Grande, P. (2020). Triangulación y métodos mixtos en las ciencias sociales contemporáneas. *Revista Mexicana de Sociología*, 82 (1), 159-189. <https://doi.org/10.22201/iis.01882503p.2020.1.58064>
- Gately, S. E. i Gately, F. J. (2001). Understanding co-teaching components. *Teaching Exceptional Children*, 33 (4), 40-47.
- Huguet, T. i Lázaro, L. (2018). Iniciar y mantener prácticas de docencia compartida en las aulas. *Aula*, (275), 39-44.
- Latorre, A. (2007). *La investigación-acción. Conocer y cambiar la práctica educativa*. Barcelona: Graó.
- Maldonado, P. i Javier, E. (2018). La formación del profesorado universitario para la atención a la diversidad en la educación superior. *IE Revista de investigación educativa de la REDIECH*, 9 (16), 67-82.
- Marqués, M. i Ferrández-Berruero, R. (2012). Investigación Práctica en Educación: Investigación-Acción. En J. M. Santos i P. Escudeiro (Eds.), *TICs para el Aprendizaje de la Ingeniería* (pp. 33-37). IEEE.
- Miquel, E., Sabaté, B. i Morón, M. (2014). *La docencia compartida, un recurso para favorecer buenas prácticas inclusivas*. Barcelona Inclusiva 2014.
- Oller, M., Navas., C. i Carrera, J. (2018). Docencia compartida en el aula: retos y posibilidades. *Aula*, (275), 45-50.
- Pujolàs, P. (2012). Aulas inclusivas y aprendizaje cooperativo. *Educatio Siglo XXI*, 30 (1), 89-112.

9. Annexos

Annex I. Resum setmanal.

SETMANA DEL _____ AL _____ DE _____ DEL _____

HORARI

	DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES
9:00 - 9:30	Trobada	Trobada	Trobada	Trobada	Trobada
9:30 - 10:30	Ambient	Ambient	Ambient	Ambient	Ambient
10:30 - 11:45	ESMORZAR I PATI				
11:45 - 12:30	Vivències d'aula	Vivències d'aula (amb Fany)	Vivències d'aula	Arteatre	Triem un conte
12:30 - 15:00	COORDINACIÓ I DINAR				
15:00 - 15:45	Psicomotricitat	Propostes	Propostes	Propostes	Taller famílies
15:45 - 16:30					Anglès

Triem un conte:

Taller famílies:

Anotacions:

Annex II. Plantilla assemblea: una docent dirigeix i l'altra avalua.

DATA: _____

ASSEMBLEA			
TIPUS: una docent imparteix la classe i l'altra avalua			
ROL ACTIU		ROL OBSERVADOR	
DESENVOLUPAMENT			
OBSERVACIONS			
ALUMNAT		DOCENT	
PROPOSTES DE MILLORA			

Les intel·ligències múltiples de Gardner

1- Intel·ligència musical	5- Intel·ligència espacial	
2- Intel·ligència cinètica i espacial	6- Intel·ligència naturalista	
3- Intel·ligència lògic-matemàtica	7- Intel·ligència interpersonal	
4- Intel·ligència lingüística	8- Intel·ligència intrapersonal	

Annex III. Plantilla vivències d'aula: docència compartida en paral·lel.

DATA: _____

VIVÈNCIES D'AULA			
TIPUS: docència compartida en paral·lel			
ACTIVITAT:			
OBJECTIUS	NIVELL 1		CONTINGUTS
	NIVELL 2		
	NIVELL 3		
DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT		RECURSOS	
		ASPECTES A DESTACAR	
DISTRIBUCIÓ DE L'ALUMNAT			
POSSIBLES INCONVENIENTS			
OBSERVACIONS I PROPOSTES DE MILLORA			

Les intel·ligències múltiples de Gardner

1- Intel·ligència musical	5- Intel·ligència espacial	8- Intel·ligència intrapersonal
2- Intel·ligència cinètica i espacial	6- Intel·ligència naturalista	
3- Intel·ligència lògicomatemàtica	7- Intel·ligència interpersonal	
4- Intel·ligència lingüística		

Annex IV. Plantilla arteatre: docència compartida en paral·lel.

DATA: _____

ARTEATRE			
TIPUS: docència compartida en paral·lel			
ACTIVITAT:			
OBJECTIUS	NIVELL 1		CONTINGUTS
	NIVELL 2		
	NIVELL 3		
DESENVOLUPAMENT DE L'ACTIVITAT		RECURSOS	
		ASPECTES A DESTACAR	
DISTRIBUCIÓ DE L'ALUMNAT			
POSSIBLES INCONVENIENTS			
OBSERVACIONS I PROPOSTES DE MILLORA			

Les intel·ligències múltiples de Gardner

1- Intel·ligència musical	5- Intel·ligència espacial	8- Intel·ligència intrapersonal
2- Intel·ligència cinètica i espacial	6- Intel·ligència naturalista	
3- Intel·ligència lògicomatemàtica	7- Intel·ligència interpersonal	
4- Intel·ligència lingüística		

Annex V. Plantilla ambients: docència compartida per estacions.

DATA: _____

AMBIENTS			
TIPUS: docència compartida per estacions			
AMBIENT:			
PROPOSTES			
DISTRIBUCIÓ DOCENT			
DOCENT 1		DOCENT 2	
DATA	PROPOSTES	DATA	PROPOSTES
PROPOSTES DE MILLORA			
OBSERVACIONS			
ALUMNE/A		ALUMNE/A	
ALUMNE/A		ALUMNE/A	

Les intel·ligències múltiples de Gardner

1- Intel·ligència musical	5- Intel·ligència espacial	8- Intel·ligència intrapersonal
2- Intel·ligència cinètica i espacial	6- Intel·ligència naturalista	
3- Intel·ligència lògicomatemàtica	7- Intel·ligència interpersonal	
4- Intel·ligència lingüística		

Annex VI. Plantilla estacions d'aprenentatge: docència compartida per estacions.

DATA: _____

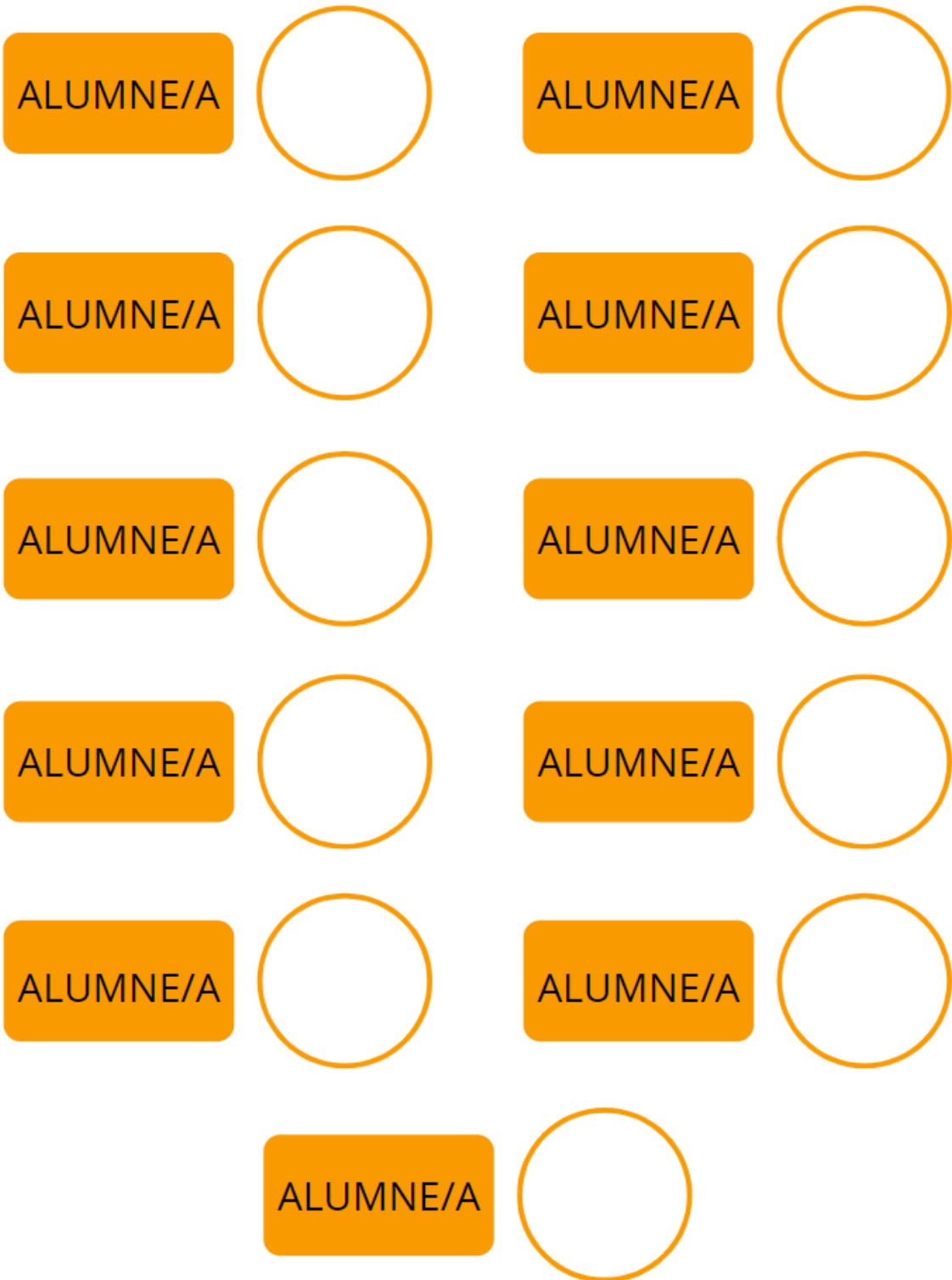
PROPOSTES D'AULA				
TIPUS: docència compartida per estacions				
PROPOSTA 1:				
	OBJECTIUS	CONTINGUTS	DESCRIPCIÓ	RECURSOS
NIVELL 1				
NIVELL 2				
NIVELL 3				
PROPOSTA 2:				
	OBJECTIUS	CONTINGUTS	DESCRIPCIÓ	RECURSOS
NIVELL 1				
NIVELL 2				
NIVELL 3				
PROPOSTA 3:				
	OBJECTIUS	CONTINGUTS	DESCRIPCIÓ	RECURSOS
NIVELL 1				
NIVELL 2				
NIVELL 3				
PROPOSTA 4:				
	OBJECTIUS	CONTINGUTS	DESCRIPCIÓ	RECURSOS
NIVELL 1				
NIVELL 2				
NIVELL 3				
PROPOSTA 5:				
	OBJECTIUS	CONTINGUTS	DESCRIPCIÓ	RECURSOS
NIVELL 1				
NIVELL 2				
NIVELL 3				
DISTRIBUCIÓ DOCENT				
DOCENT 1:		DOCENT 2:		
DATA	PROPOSTES	DATA	PROPOSTES	

Les intel·ligències múltiples de Gardner

1- Intel·ligència musical	5- Intel·ligència espacial	9- Intel·ligència existencial
2- Intel·ligència cinètica i espacial	6- Intel·ligència naturalista	
3- Intel·ligència lògic-matemàtica	7- Intel·ligència interpersonal	
4- Intel·ligència lingüística	8- Intel·ligència intrapersonal	

Annex VII. Qüestionari alumnat.

ALUMNE/A	____	ALUMNE/A	____
ALUMNE/A	____	ALUMNE/A	____
ALUMNE/A	____	ALUMNE/A	____
ALUMNE/A	____	ALUMNE/A	____
ALUMNE/A	____	ALUMNE/A	____
ALUMNE/A	____	ALUMNE/A	____

Annex VIII. Entrevista docent.

ENTREVISTA AVALUACIÓ DE RESULTATS

Aquesta entrevista té la finalitat d'avaluar la intervenció realitzada de docència compartida. Consisteix a 7 preguntes i es demana màxima sinceritat possible en les respostes. Es garanteix l'anonimat i la confidencialitat de l'entrevista. Les respostes seran enregistrades amb la gravadora del mòbil.

- Com definiries l'experiència de docència compartida?

D: La definiria molt positiva, perquè a nivell de docent, sobretot en l'etapa d'Infantil de 3-6 anys que nosaltres treballem en aules multinivell, he pogut veure una docència més relaxada, una aproximació més propera als xiquets i fer una documentació i una observació, per tal d'avaluar, de forma molt més concreta. Podem arribar a les necessitats de tots els xiquets i xiquetes.

- Quins aspectes consideres més rellevants de la docència compartida?

D: Primera, formar un equip de docència, és molt important perquè la pluralitat de la manera d'entendre l'educació, l'enriqueix. Així que, quants més mestres puguem ser en l'aula, que en aquest cas som 2, podem ampliar les nostres maneres d'execució i d'estratègies d'aprenentatge. I els xiquets i les xiquetes es garanteix eixa individualització i concreció curricular.

- Quins aspectes canviaries de la metodologia utilitzada?

D: La veritat és que és molt positiva, m'agrada molt. Potser, poder fer, per exemple, d'alguns tipus de docència compartida, com és la d'observació i activa, que sí que veig que en infantil es necessita moltes mans i molts caps. I tindre sols, potser, un observador, que és més passiu, és més complicat. Però si el canviarem a què el rol observador fora actiu, també, no tanta càrrega de docència, sinó que, per exemple, la batuta la duiguera l'altre, però sí que fora un poc més actiu, seria més profitós en l'etapa d'infantil.

- Creus que amb la docència compartida l'atenció personalitzada s'ha vist augmentada? Per què?

D: La veritat és que sí, molt, sobretot en la docència en paral·lel i la docència per estacions d'aprenentatge. Perquè hem pogut diversificar els espais i baixar la ràtio. I, com he dit abans, així podem fer una observació i una documentació més exhaustiva de cada alumnat.

- Consideres que les plantilles ajuden a programar les sessions i cada tipus de docència compartida? Per què?

D: La veritat és que sí. Jo soc una persona que utilitze, també, molt els registres. Per què? Per què d'aquesta manera, tot i que és més burocràcia i més treball, en fer una avaluació obligada de manera diària dels tipus de sessions, pots observar a quins xiquets observes més, a quins altres necessiten, llavors, un acompanyament perquè es queden, com si diguérem, més a un segon pla, perquè les seues necessitats, potser, no són tan cridaneres a primera vista. I, així, fa fer una reflexió de tots i cada un dels xiquets, i també de la sessió: la penses, que com podries haver-la millorat, quins materials hagueren estat, potser, més adients, o al contrari, reforçar el treball que ha eixit bé, i reforçar-lo positivament.

- Quin tipus de docència compartida creus que s'ajusta més a la realitat d'una aula?

D: La realitat de l'aula és canviant. I, pot ser, que potser, s'haja d'ajustar més al tipus de docent. Per exemple, en el meu cas, ha gaudit molt la docència per estacions d'aprenentatge, tot i que nosaltres ens fixàvem i ens distribuïem els espais per propostes d'aprenentatge, després ha estat molt més dinàmic. Encara que, potser,

la docent 1, hauria d' estar en la proposta 1, 2, i la docent 2 hauria d'estar en la 3 i 4, després, potser, anàvem intercanviant, però sempre tenint conscient que eixa docent observava i tenia en compte eixa activitat. La veritat és que m'ha agradat molt.

- T'agradaria, en un futur, que aquesta metodologia s'aplicara a les escoles? Per què?

D: Jo crec que, no és que m'agradaria, és que cal que siga el futur. Les necessitats actuals dels xiquets, la societat canviant, la necessitat de gestió emocional, a banda d'haver de fer una metodologia, sobretot en la manipulació i en la motivació del joc, cal més personal, més recursos a l'aula. I la docència compartida cal que siga el futur, si no ens baixen les ràtios.